رهاورد آرزوهای طولانی و دروغین

نهج البلاغه را که ورق می زدم کلامی زیبا از امام علی(ع) توجـه مرا به خود جلب نمود. ایشـان در یکی از خطبه ها به مخاطبان خویش چنین فرمودند: "ای مردم! همانا بر شـما از دو چیز می ترسـم: هوا پرستی و آرزوهای طولانی. اما پیروی از خواهش نفس، انسـان را از حق باز مـی دارد، و آرزوهای طولانی، آخرت را از یاد می برد.

آگاه باشید! دنیا به سرعت پشت کرده و از آن جز باقی مانده از ظرف آبی که آن را خالی کرده باشـند، نمانده است. بهوش باشـید که آخرت به سـوی ما می آید، دنیا و آخرت، هر یک فرزندانی دارند. بکوشـید از فرزندان آخرت باشید، نه دنیا، زیرا در روز قیامت، هر فرزندی به پدر و مادر خویش باز می گردد. امروز هنگام عمل اسـت نه حسابرسی، و فردا روز حسابرسی است نه عمل". (نهج البلاغهٔ/ترجمه دشتی/ص ۹۵)

به راسـتی آرزوهای طولانی چه رهاوردی با خود دارد که امام علـی (ع) به عنوان دومین عامـل نگرانی خویش برای مردمان از آن یاد می کنند. برای پاسـخ به این سـؤال شاید بهترین منبع همان کتاب نهج البلاغه و بهره گیری از کلمات مولا باشد.

بدرفتاری، بدی کردار

یکی از مواردی که در بررسی نهج البلاغه به عنوان رهاورد آرزوهای طولانی به دسـت آمد بدی کردار اسـت. امام علی (علیه السلام) در این زمینه فرموده اند: "کسی که آرزوهایش طولانی است کردارش نیز ناپسند است". (همان/ص ۶۳۱)

دسـتیابی به آرزوهای طولانی و دروغین در بسیاری موارد ناممکن است و در برخی موارد نیز نیازمند آن است که انسان دسـت به هر اقدامی زند. اقداماتی که با روح آدمی سازگاری ندارند و ناپسـند هستند. این امر سبب می گردد انسان آخرت خویـش را به بهایی بس اندک از دسـت دهد. در بسـیاری موارد عواقبی دنیوی نیز دامنگیر او خواهد شـد. انسـان باید همواره توجه داشـته باشـد که در کنار تلاش برای رسیدن بـه آرزوها، انجام اعمال نیک را از یـاد نبرد و فراموش نکند حقیقت زندگی چیسـت و به چه منظور پـای در گیتی نهاده اسـت. در جایی دیگر از امام علی (ع) آمده است: "آگاه باشید! هـم اکنون در روزگار آرزوهایید، که مرگ را در پی دارد، پس هر کس در ایام آرزوها، پیش از فرا رسـیدن مرگ، عمل نیکو انجام دهد، بهرمند خواهد شد، و مرگ او را زیانی نمی رساند، و آن کـس که در روزهای آرزوها، پیش از فرارسـیدن مرگ کوتاهی کند، زیانکار و مرگ او زیانبار اسـت، همانگونه که به هنگام ترس و ناراحتی برای خـدا عمل می کنید، در روزگار خوشی و کامیابی نیز عمل کنید". (همان/ص ۷۷)

غفلت از مرگ

انسانی که تمام وقت خویش را صرف رسیدن به آرزوهای واهـی می نماید بـه تدریج گذر عمر و نزدیک شـدن موعد رفتن را فراموش می کند. در نظر او مرگ بسـیار دور است و فرصت‌ها بسیار. اما به ناگاه همه چیز را از دست رفته می‌بیند و بی آنکه به مطلوب دست یابد بار بسته و از دنیا کوچ می کند.

امام علـی (ع) چه زیبا ایـن صحنه را توصیـف کرده و می‌فرمایند: "نشانه عبرت انگیز بودن دنیا، آن است که، آدمی پس از تلاش و انتظار تا می رود به آرزوهایش برسـد، ناگهان مرگ او فرا رسیده، امیدش را قطع می کند، نه به آرزو رسیده، و نه آنچه را آرزو داشـته باقی می ماند. سـبحان الله! شادی دنیا چه فریبنده و سیراب شـدن از آن، چه تشنگی زاست!". (همان/ص ۲۲۱)

کوردلی

آرزوهای طولانی سـبب می گردد تا چشم انسان بر روی حقایق بسـته شـود و بصیرت از او دور گـردد. چنین فردی بصیرت را از دسـت داده و درک صحیـح از زندگی نخواهد داشـت. او جز به آرزویش نمی اندیشد و جز برای آن تلاش نمی کند. چنین انسـانی از یاد خواهد برد که خدا در عالم چه جایگاهـی دارد و بی اذن و اراده او برگـی به زمین نخواهد افتاد. اوسـت که روزی رسان است و همراهی او در هر قدمی می تواند زمینه سـاز موفقیت های بزرگ و رسـیدن به آمال باشـد. بی بصیرتی یکی از بزرگ ترین آفاتی است که ممکن است گریبانگیر چنین افرادی شود. چنانچه مولا و مقتدایمان فرموده اند: "و آرزوها چشـم بصیرت را کور می کند، و آنچه روزی هر کسـی است بی جستجو خواهد رسید". (همان/ص ۶۹۷)

نتیجه

داشـتن آرزو در زندگی امری ناپسند نیست، حتی می تواند مفید و حرکت ساز باشد. انسـانی که آرزو و هدف در زندگی داشـته باشـد و برای رسـیدن بدان تلاش نماید از تنبلی و خمودگی دوری جسته و حرکتی رو به پیش خواهد داشت. اما باید توجه داشت که نوع آرزوها، معقول و ممکن باشد. داشتن آرزوهای طولانی و دروغین امری اسـت که زندگی را برای انسـان تلخ ساخته و آسـیب های فراوانی را با خود به همراه دارد. چنین آرزوهایی از منظر امام علی (ع) امری قبیح است و در شمار مواردی است که ایشان از آن نسبت به مردمان ابراز نگرانی کرده اند. بررسی سخنان ایشان در نهج البلاغه نشان می‌دهد که داشتن آرزوهای طولانی رهاوردی جز بدرفتاری، بدی کردار، غفلت از مرگ و کوردلی نخواهد داشت.

طرح: عصرمردم

جدول شماره ۹۴/۷۷۰

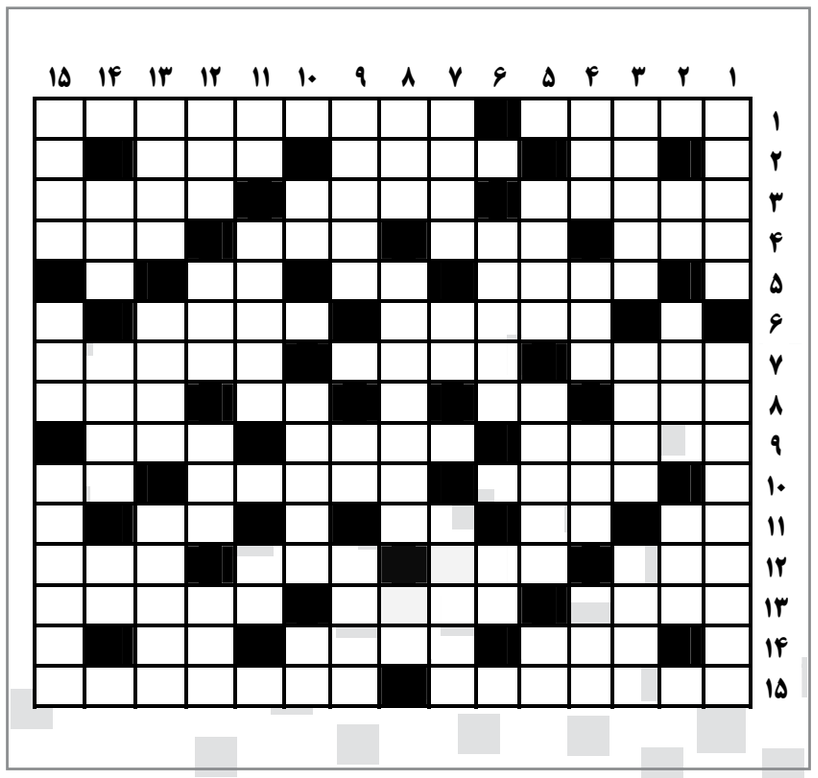

افقی:

۱-دیلماجی- کنکاش نمودن
۲-آفت گندم- یک پای هفت‌سین- واسطه بین دهان و شش
۳-مضطرب- قطعه پشت دستی- مرمر
٤-نظرها- پایانه مخابراتی- وسیله- مخفف تو را
۵-حیوان مکار دم بریده- دعوا- غذای آبکی
٦-فرش حصیری- جوش و بلوا
۷-حیـوان گورکن- از حرکات موزون- یک دفعه
۸-اسب و شیر دارند- ریشه- صدای درد- پشت
۹-آمیخته به عار و خفت- الهه زیبایی- خط فرضی بین دو کشور
۱۰-لقب پیامبر (ص) قبل از بعثت- حقیقی- ای
۱۱-عـدد فوتبالـی- توان- اطـراف چاه می‌چینند- اطراف دهان
۱۲-ماهی- رود مصری- تهدید کننده جان- از گذاشتنی‌ها
۱۳-ستون- شرق- نام یکی از سینماهای قدیمی شیراز
١٤-خردمند- از شهرهای فرانسه- من و تو
۱۵-نکوداشتی که برای شخص می‌گذارند- از روستاهای زیبای شمال در رامسر

عمودی:

۱-درخشنده- از سینماهای شیراز
۲-برابر- تیر را در آن می‌گذارند- جمع امت
۳-موضوع- رود روسی- از وسایل آشپزخانه
٤- مکانی در مکه- جامعه‌شناس آلمانی- فرخندگی- نوبت بازی
۵-نتن- اساس- اثری پیرامون جنگ تحمیلی
٦-کاغذ کپی کننده- بسیار سرد
۷-زیبا- یار دم بریده- واسطه‌ی زن
۸-مدرک- طبیب یونانی- او
۹-شیوه‌ای برای برق‌کشی- تعجب زنانه- بیرون رفتن
۱۰-پهلوان- مستهلک شده- نور بی‌پایان
۱۱-درخت زبان گنجشـک- راوی سرگذشت اسلاف- از شاخه‌های موسیقی
۱۲-ماشـین خارجی- تحریک عصبی ناگهانی- سـلاح کاشتنی- گله
۱۳-قیافه- غذای گاو- خریدار لوازم دست دوم
١٤-قلعه- در آب زندگی می‌کند- ساز چوپان
۱۵-پدر شعر نو فارسی- مرواریدها- از شهرهای شمالی

جواب جدول شماره ۹۴/۷۶۹

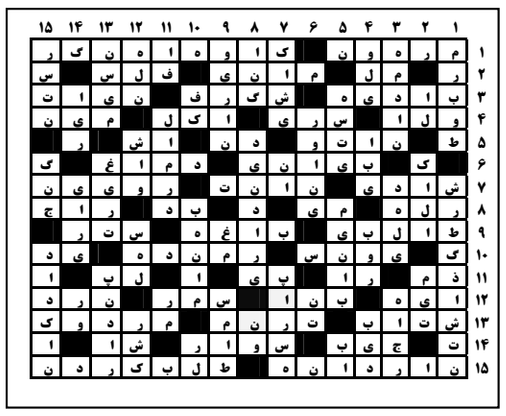

سودوکو

جدول شماره ۹۴/۲۴۴

					6			3
		7	9	4			2	6
5	4			7	3			
7	2	9		6				
4		5	3		9	7		8
				5		9	1	2
			8	3			9	5
9	3			1	5	8		
6			7					

جواب جدول شماره ۹۴/۲۴۳

6	1	9	4	5	7	8	3	2
8	5	2	3	6	1	4	7	9
7	4	3	2	8	9	1	5	6
3	9	4	5	7	2	6	8	1
5	6	8	1	9	4	7	2	3
2	7	1	8	3	6	9	4	5
9	3	5	6	4	8	2	1	7
4	2	7	9	1	3	5	6	8
1	8	6	7	2	5	3	9	4

شیوه حل جدول سودوکو

یک سودوکوی معمولی دارای ۹ سـتون عمـودی و ۹ ردیف افقی اسـت که توسط خطوط پررنگ‌تر بـه ۹ جعبه ۳ در ۳ تقسیم شده است.

تعـدادی از خانه‌هـا در این جـدول دارای عدد هسـتند و وظیفه شـما این اسـت که خانه‌های خالی را پر کنید طوری که هیچ عددی در یک سـتون، ردیف و جعبه تکرار نشود.

اعـدادی که در هـر ردیف و سـتون قرار می‌گیرد از عدد ۱ تا ۹ را شـامل می‌شود و نباید تکراری باشند.

آشنایی با قرآن

متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

تفسیر سوره فجر

عنایت قرآن به بین‌الطلوعین

اینها همه تعبیرهایی اسـت که قرآن کریم در مورد «صبح» کرده و این تنوع تعبیرات علامت عنایت بسیار زیادی است که قرآن به آن ساعات و لحظات دارد.

البته ایـن را می‌دانید که سـاعات و لحظات از نظر انتسابشان به خدا فرقی نمی‌کنند، لیس عند ربک صباح و لا مساء در نزد پروردگار تو صبح و شامی وجود ندارد، انسان است که برایش فرق می‌کند.

شـام برای انسان وقتی اسـت که بعد از تب و تاب زیادی که در روز داشـته و خسته شـده، از روشنایی به سـوی تاریکی مـی‌رود و واقعاً هم به حسـب قاعده و جریان طبیعی بهتر این است که انسان اول شب بخوابد و صبح بعد از اینکه شـب را استراحت کرده و غذا هم تا حد زیادی هضم شـده و اعصابی راحت و آرام دارد، در یک خلوت و آرامشـی آن نسـیم ملایم صبحگاهی به انسـان می‌وزد و قبل از طلوع صبح که سـحر است (و اللیـل اذا ادبر- و اللیل اذا یسـر) و هنگام طلوع صبح، ساعات و لحظاتی روحانی است؛ یعنی در مجموع حالت روحانیتی به انسان دست می‌دهد.

پس این قسـم خوردن به سـپیده دم بـه اعتبار آن روحانیتی است که سپیده دم برای دل بیدار ایجاد می‌کند و الا برای آدم‌های شـوربختی که تا سـاعت ۳ بعد از نصف شب بیدارند و تازه آن وقت سنگین‌ترین خواب‌ها را شروع می‌کنند و اغلب برای اینها خبری از نماز صبح هم نیست، سحر و سپیده دم و و الصبح اذا تنفس وجود ندارد. این روایت را شنیده‌اید که علی(ع) در همان شب نوزدهم ماه رمضان وقتی اذان صبح را گفتند، خطاب به سپیده دم فرمود: ای سپیده دم! از روزی که علی به دنیا آمده اسـت روزی نبوده که تو طلوع کنی و چشم علی خواب باشد.

برای همین اسـت که آنهایی که بویـی از معنویت برده‌اند برای بیداری آخرت شـب و بین‌الطلوعین ارزش زیـادی قائل‌اند. حتـی من درباره بعضی شـنیده‌ام که برای تربیت بچه‌هایشـان، از وقتی که شیرخوار بوده‌اند، کوشش می‌کردند آنها را به هر بهانه‌ای در بین‌الطلوعین بیدار نگه دارند.

و الفجر سوگند به سپیده دم، سوگند به لحظه بیداری دل‌های آگاه، سوگند به آن وقت روحانی.

و لیال عشـر. و سوگند به شب‌هایی ده‌گانه. در اینجا «الفجر» با الف و لام آمده یعنی معرفه به کار برده شده، ولـی «لیال» نکره و با تنوین ذکر شـده. اینکه «لیال» نکره ذکر شـده ممکن است دو جهت در آن لحاظ شده باشـد: یکی تفخیم و تعظیم، یعنی: و یک ده شـبی در سال. جهت دوم- که بعید است- این است که می‌خواهد بفرماید: نه تنها یک ده شب، بلکه ده شب‌هایی در سال.

دهه‌هـای بـا فضیلـت در سـال از نظر دستورهای اسلامی

از نظر دسـتورهای اسـلامی لااقل دو ده شـب در سال هسـت که وضع خاصی دارند و عنایت خاصی به آنها هست. یکی ده شـب اول ماه ذی‌الحجه است که می‌آید و می‌گذرد و ما اصلاً احساس نمی‌کنیم که چنین ده شبی آمد و رفت.

شـاید [از نظر فضیلت] هیچ ده شب متوالی مثل این ده شـب وجود ندارد. موسی در اول ذی‌القعده به میقات الهی رفت و یـک میقات و به اصطلاح یک نوع خلوت سی شبی با خدای خودش داشت، ولی مثل اینکه در آن سـی شب نتوانست به پایان برساند، [لذا] تکمیل شد به ده شب دیگر و شد چهل شب، یک اربعین.

آن ده شبی که با آن تکمیل شد، همین ده شب اول ذی‌الحجه بـود. و لهذا در اخبار و روایات ما نمازی وارد شـده که در دهه اول ذی‌الحجه بین نماز مغرب و عشاء خوانده می‌شـود و در آن بعد از «حمد» و «قل هو الله» این آیه خوانده می‌شود:

و واعدنا موسـی ثلاثین لیله و اتممناها بعشـر فتم میقات ربه اربعین لیله و قال موسی لاخیه هارون اخلفنی فی قومی و اصلح و لا تتبع سبیل المفسیدن.

در کتاب‌های دعا هم برای این شـب‌ها آداب خاصی هسـت و اهـل معنا معتقدنـد که در این شـب‌ها آثار خاصی هسـت که در شـب‌های دیگر نیست؛ یعنی اگر به دسـتورهایی که درباره این شب‌ها رسیده عمل کند آثار خاصی دارد.

پس «فجر» به عنوان قطعه‌ای [روحانی] از شـبانه روز [مطرح است] و این ده شب (یعنی ده شبانه روز) به عنوان قطعه‌ای روحانی از سال.

ده شـب دیگری که به عنوان «ده شبی» در فضیلت بعد از این ده شـب اسـت، اگر چه بعضی از شب‌هایش افضل از شب‌های این ده شـب است، ده شب آخر ماه مبارک رمضان است.

رسـول خدا(ص) از شب بیسـت و یکم ماه رمضان دستور می‌دادند دیگر برای ایشان بستر پهن نشود و این ده شب را در مسـجد به حال اعتکاف به سر می‌بردند. آنچه برای موسـی در آن چهل شب حاصل شد، برای امت اسلام در ماه رمضان حاصل می‌شود و شب قدر در واقع برای آن کسی اسـت که این وظیفه خودش را به پایان می‌رساند.

و لیال عشـر. و سوگند به شب‌های ده‌گانه. اینجا هم مثل آیه قبل قسـم به ده شب کسانی است که این ده شـب را دارند. خیلی از افراد یک عمـر در دنیا زندگی می‌کنند و اصلاً فجری یا چنین ده شبی ندارند.

ما در اوایل طلبگی در مدرسـه‌ای در مشـهد بودیم. معمولاً در ماه رمضان درس‌ها تعطیل اسـت و شـب‌ها درس‌هایی به عنوان درس تعطیلی برگزار می‌شود.